

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THU THỦY

GIẢI PHÁP GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG
THÀNH PHỐ HẠ LONG - TỈNH QUẢNG NINH

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2014

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

NGUYỄN THU THỦY

GIẢI PHÁP GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG
THÀNH PHỐ HẠ LONG - TỈNH QUẢNG NINH

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế

Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Đình Long

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi. Các số liệu, kết quả nêu trong luận văn là trung thực và chưa từng được ai công bố trong bất kì công trình nào khác.

Tôi xin cam đoan các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày 19 tháng 5 năm 2014

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Thủy

LỜI CẢM ƠN

Trong quá trình học tập và rèn luyện tại trường Đại học Kinh tế và QTKD thuộc Đại học Thái Nguyên. Được sự dạy dỗ, chỉ bảo ân cần của quý Thầy, Cô giáo đã trang bị cho em những kiến thức cơ bản về chuyên môn cũng như cuộc sống, tạo cho em hành trang vững chắc trong công tác sau này.

Xuất phát từ sự kính trọng và lòng biết ơn sâu sắc, em xin chân thành cảm ơn quý Thầy Cô. Đặc biệt để hoàn thành luận văn tốt nghiệp này, trước hết em xin chân thành cảm ơn Thầy giáo - PGS.TS Nguyễn Đình Long đã chỉ bảo tận tình và trực tiếp hướng dẫn em trong suốt thời gian thực hiện đề tài.

Em xin chân thành cảm ơn UBND Thành phố Hạ Long, Các Phòng, Ban, Đoàn thể của Thành phố Hạ Long: Phòng Lao động TBXH Thành phố, Phòng Thống kê, Phòng Kinh tế, Hội Nông dân, Hội phụ nữ, UBND các phường và các hộ đã giúp em thực tập trong suốt thời gian nghiên cứu đề tài.

Với quỹ thời gian có hạn và kinh nghiệm chưa nhiều nên đề tài của em không tránh khỏi những thiếu sót. Kính mong được sự góp ý kiến của quý thầy cô và các đồng nghiệp để đề tài được hoàn thiện hơn.

Em xin kính chúc quý Thầy giáo, Cô giáo luôn mạnh khỏe - hạnh phúc.
Một lần nữa em xin chân thành cảm ơn!

Thái Nguyên, Ngày 19 tháng 5 năm 2014

Tác giả luận văn

Nguyễn Thu Thủy

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG.....	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2 . Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa khoa học của đề tài	3
5. Kết cấu đề tài.....	3
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN VỀ VIỆC LÀM VÀ GIẢI QUYẾT VIỆC LÀM	4
1.1. Cơ sở lý luận về việc làm và tạo việc làm.....	4
1.1.1. Khái niệm việc làm và tạo việc làm	4
1.1.2. Vai trò của việc làm.....	7
1.1.3. Các nhân tố ảnh hưởng đến tạo việc làm	8
1.1.4. Ý nghĩa của vấn đề tạo việc làm.....	12
1.1.5. Sự cần thiết tạo việc làm cho người lao động	13
1.2. Cơ sở thực tiễn.....	14
1.2.1. Một số chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước ta về giải quyết việc làm cho lao động	14
1.2.2. Thực trạng vấn đề việc làm ở nước ta.....	17
1.2.3. Tình hình việc làm qua các số liệu thống kê.....	19
1.2.4. Kinh nghiệm của một số địa phương trong nước về giải quyết và tạo việc làm cho lao động trong thời gian qua.....	24
1.2.5. Bài học rút ra từ thực tiễn của các địa phương đối với Thành phố Hạ Long về vấn đề giải quyết việc làm cho lao động	31
1.2.6. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài	34
Chương 2: PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	38

2.1. Các câu hỏi nghiên cứu	38
2.2. Phương pháp nghiên cứu	38
2.2.1. Phương pháp tiếp cận	38
2.2.2. Phương pháp nghiên cứu	39
2.3. Hệ thống chỉ tiêu nghiên cứu.....	41
2.3.1. Nhóm chỉ tiêu phản ánh về nguồn lao động và cơ cấu lao động Thành phố	41
2.3.2. Nhóm chỉ tiêu phản ánh kết quả giải quyết việc làm ở thành phố	41
2.3.3. Tỷ lệ lao động có và thiếu việc làm.....	41
Chương 3: THỰC TRẠNG VỀ GIẢI QUYẾT VÀ TẠO VIỆC LÀM CHO LAO ĐỘNG Ở THÀNH PHỐ HẠ LONG - QUẢNG NINH.....	42
3.1. Đặc điểm cơ bản của địa bàn nghiên cứu.....	42
3.1.1. Giới thiệu chung về Thành phố Hạ Long - Tỉnh Quảng Ninh	42
3.1.2. Đặc điểm tự nhiên	43
3.2. Đánh giá những thuận lợi và khó khăn đối với công tác giải quyết việc làm cho lao động thành phố Hạ Long	53
3.2.1. Những thuận lợi.....	54
3.2.2. Những khó khăn	58
3.3. Tình hình chung về lao động, việc làm ở Thành phố Hạ Long.....	60
3.3.1. Thực trạng về lao động.....	60
3.3.2. Thực trạng về việc làm của Thành phố	62
3.4. Thực trạng lao động việc làm tại các điểm điều tra khảo sát	67
3.4.1. Đặc điểm về các điểm (phường) điều tra	67
3.4.2. Thực trạng về sử dụng và việc làm tại các điểm điều tra	69
3.4.3. Thực trạng về việc làm	70
3.5. Kết quả giải quyết việc làm cho lao động ở thành phố	71
3.5.1. Kết quả giải quyết việc làm cho lao động ở Thành phố nói chung.....	71
3.5.2. Kết quả giải quyết việc làm cho lao động tại các phường điều tra	73
3.6. Phân tích các nhân tố ảnh hưởng tới lao động, việc làm ở thành phố Hạ Long	75
3.6.1. Giải quyết việc làm thông qua chương trình cho vay vốn giải quyết việc làm	75

3.6.2. Giải quyết việc làm thông qua chương trình xuất khẩu lao động	76
3.6.3. Phát triển các hình thức thông tin thị trường, tạo điều kiện cho người lao động có cơ hội tìm kiếm việc làm	79
3.6.4. Đào tạo nguồn nhân lực.....	79
3.7. Đánh giá chung về giải quyết việc làm cho lao động thành phố Hạ Long	80
3.7.1. Những mặt đạt được	80
3.7.2. Những tồn tại, khó khăn	81
3.7.3. Nguyên nhân hạn chế	82
Chương 4: ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP NHẪM TẠO VIỆC LÀM CHO NGƯỜI LAO ĐỘNG Ở THÀNH PHỐ HẠ LONG ĐẾN NĂM 2020 VÀ NHỮNG NĂM TIẾP THEO	83
4.1. Định hướng chung	83
4.1.1. Phát triển kinh tế - xã hội của Thành phố.....	83
4.1.2. Một số chỉ tiêu chủ yếu	84
4.1.2. Dự báo về lao động việc làm trong giai đoạn mới	85
4.2. Một số giải pháp nhằm tạo việc làm cho lao động thành phố Hạ Long trong giai đoạn tới	86
4.2.1. Nhóm giải pháp chung về cơ chế chính sách	86
4.2.2. Nhóm giải pháp giải quyết tạo việc làm cho người lao động với các chương trình giải quyết việc làm của thành phố và tỉnh Quảng Ninh.....	89
4.2.3. Nhóm giải pháp đẩy mạnh phát triển kinh tế và hỗ trợ lao động chuyển đổi nghề và tiếp cận các cơ hội phát triển về việc làm	89
4.2.4. Nhóm các giải pháp khác... ..	90
4.3. Kiến nghị	91
KẾT LUẬN	95
TÀI LIỆU THAM KHẢO	97

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Ký hiệu	Chú giải
BQ	Bình quân
CCKT	Cơ cấu kinh tế
CNH	Công nghiệp hóa
CSHT	Cơ sở hạ tầng
ĐS	Đời sống
DT	Diện tích
ĐTH	Đô thị hóa
GTGT	Giá trị gia tăng
GTSX	Giá trị sản xuất
HDH	Hiện đại hóa
HĐND	Hội đồng nhân dân
KHCN	Khoa học công nghệ
KHKT	Khoa học kỹ thuật
KTXH	Kinh tế xã hội
LĐVL	Lao động việc làm
TN	Thu Nhập
UBND	Ủy ban nhân dân
WTO	Tổ chức thương mại quốc tế
XHCN	Xã hội Chủ nghĩa

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1. Cơ cấu lao động của các khu vực kinh tế, 2007-2011.....	22
Bảng 1.2. Cơ cấu (%) lao động theo vị thế việc làm, 2009-2011	23
Bảng 3.1: Cơ cấu kinh tế TP. Hạ Long theo giá trị tổng sản lượng.....	49
Bảng 3.2: Tình hình phát triển dân số Thành phố Hạ Long	51
Bảng 3.3: Công tác y tế Thành phố Hạ Long (giai đoạn 2008 - 2012)	52
Bảng 3.4: Quy mô giáo dục giai đoạn 2008 - 2012	53
Bảng 3.5: Số người trong độ tuổi lao động tại Thành phố Hạ Long	61
Bảng 3.6. Lao động theo các ngành kinh tế	62
Bảng 3.7. Lao động có việc làm theo thành phần kinh tế.....	66
Bảng 3.8. Khái quát về cơ cấu kinh tế các tiểu vùng của thành phố	67
Bảng 3.9: Số lao động tại các điểm điều tra năm 2012.....	69
Bảng 3.11: Số lượng lao động có việc làm tại các điểm điều tra	70
Bảng 3.12: Lao động có việc làm trong các ngành tại các điểm điều tra	70
Bảng 3.13: Kết quả thực hiện dự án chia theo ngành nghề tại TP Hạ Long ..	78

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trước xu thế mở cửa hội nhập với kinh tế thế giới cũng như trong quá trình tiến hành CNH - HĐH đất nước, vấn đề phát triển nguồn lực con người là yếu tố cơ bản, thúc đẩy sự phát triển nhanh và bền vững của nền kinh tế đất nước. Với đặc điểm nước ta là nước đông dân, nguồn lao động dồi dào, chiếm khoảng 50% tổng số dân, hàng năm xã hội có thêm khoảng 1,1 triệu lao động mới. Vấn đề tạo việc làm cho người lao động đang trở thành vấn đề cấp bách, lâu dài, cơ bản trong sự nghiệp CNH - HĐH, thu hút sự quan tâm của toàn xã hội, của từng gia đình và mỗi người lao động. Điều đó đòi hỏi phải có chủ trương, chính sách đúng đắn để sử dụng hợp lý nguồn lao động nhằm khai thác có hiệu quả các tiềm năng thế mạnh trong quá trình phát triển kinh tế - XH của đất nước nói chung và đối với các địa phương/tỉnh, thành phố nói riêng.

Việc làm có vai trò quan trọng trong đời sống xã hội, nó không thể thiếu đối với từng cá nhân và toàn bộ nền kinh tế, là vấn đề cốt lõi và xuyên suốt trong các hoạt động kinh tế, có mối quan hệ mật thiết với kinh tế và xã hội, nó chi phối toàn bộ mọi hoạt động của cá nhân và xã hội.

Đối với từng cá nhân việc không có việc làm trong dài hạn dẫn tới mất cơ hội trau dồi, nắm bắt và nâng cao trình độ kỹ năng nghề nghiệp làm hao mòn và mất đi kiến thức, trình độ vốn có. Đối với xã hội thì khi nền kinh tế không đảm bảo đáp ứng về việc làm cho người lao động có thể dẫn đến nhiều tiêu cực trong đời sống xã hội và ảnh hưởng xấu đến sự phát triển nhân cách con người. Con người có nhu cầu lao động ngoài việc đảm bảo nhu cầu đời sống còn đảm bảo các nhu cầu về phát triển và tự hoàn thiện, vì vậy trong nhiều trường hợp khi không có việc làm sẽ ảnh hưởng đến lòng tự tin của con người, sự xa lánh cộng đồng và là nguyên nhân của các tệ nạn xã hội. Ngoài ra khi